

Bu makale IVSS 2017 – Uluslararası Mesleki Bilimler Sempozyumunda Sunumu yapılan çalışmadan türetilmiştir.

MAKALE HAKKINDA

21. YÜZYIL YETKİNLİKLERİ ÇERÇEVESİNDE MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK PERFORMANSINI ARTTIRACAK ÖNERİLER

Geliş:

SUGGESTIONS TO INCREASE THE ACADEMIC PERFORMANCE OF
VOCATIONAL STUDENTS IN THE 21ST CENTURY COMPETENCE
FRAMEWORK

EKİM 2017

Kabul:

İlker AY^a, Ertan Yesari HASTÜRK^b

ARALIK 2017

Öz

Ülkemizde ortaöğretimden sonra meslek yüksekokulları, mesleki ve teknik eğitimi tamamlayan ve sektörün ihtiyacı olan kalifiye ara elemanı yetiştiren en değerli kurumlardır. Ticari, sanayi ve hizmet sektörlerindeki gelişme, ülkelerin gelişmesini beraberinde getirir. Bu nedenle çağın gerektirdiği donanımlara sahip ara eleman olan teknikerlerin başarısı sektörleri ve dolayısıyla ülke ekonomisini etkileyen büyük bir faktördür.

Çağımızın sosyal ve ekonomik kalkınma açısından en değerli gücü yetiştirilmiş, nitelikli insan gücüdür. Bu nitelikler sadece meslekle ilgili bilgi ve beceriler değil; çağın gereği olan teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilme, başta ana dilde olmak üzere diğer bir dilde iletişimde yetkin olma, bilgi okur-yazarlığı, kültürel farkındalığa sahip olma, kendini tanıma ve ifade edebilme, öğrenmeyi öğrenme gibi temel yetkinliklerdir. Fakat MYO öğrenci profiline bakıldığı zaman genel olarak öğrencilerin bu bilgi ve becerilere sahip olmadığı görülür. Üstelik akademik açıdan da başarısız olmaları durumu vahim bir hâle getirmektedir.

Çalışmamızda 21. Yüzyıl yetkinlikleri çerçevesinde MYO öğrencilerinde akademik performansı olumlu yönde etkileyecek öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Mesleki ve teknik eğitim, MYO öğrencilerinin başarısızlığı, 21. yy. yetkinlikleri

Abstract

After secondary education in our country, vocational colleges are the most valuable institutions that have completed vocational and technical education and have produced the intermediate qualification that the sector needs. The development in the commercial, industrial and service sectors brings with it the development of the countries. For this reason, the success of technicians as intermediaries with the equipment required by the times is a major factor affecting the sectors and therefore the economy of the country.

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

Qualified human power is the most valuable power of in terms of social and economic development of our age who has been cultivated. These qualifications are not just knowledge and skills related to the profession; To be able to adapt to the technological developments required by the age, to be competent in communication on the other side, especially on the main level, knowledge literacy, cultural awareness, self-recognition and expression, learning to learn. However, when looking at the Vocational Student Profile, it is generally seen that the students do not have this knowledge and skills. Moreover, they have to fail academically, which brings a terrible situation.

In our study, the 21st Century competencies within the framework of the academic performance of students in Vocational School were presented proposals that impact positively.

Keywords: Vocational and technical education, failure of vocational school students, Competencies of 21st century

GİRİŞ

Günümüzde ülkelerin ekonomik ve sosyal alandaki sürdürülebilir kalkınması ticari, sanayi ve hizmet sektörlerindeki kalkınmasıyla doğru orantılıdır. Sektörlerin ihtiyacı olan en önemli güç, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilen, her açıdan donanımlı bireylere sahip olmaktır. Yani nitelikli insan kaynağı, bir ülkenin kalkınmasının en küçük ve temel ögesidir. İnsan kaynağını güce dönüştürmek de, okul öncesinden başlayıp meslek hayatına atılmaya kadar uzun bir süreci kapsayan “eğitim”le mümkündür.

Mesleki ve teknik eğitimin bu süreç içerisinde rolü büyüktür. Meslek yüksekokulları, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından sonra öğrencileri, bölümleri ile ilgili bilgi ve becerilerle donatarak, sanayinin uzman teknik insan potansiyelini yetiştirmektedir. Genç ve dinamik nüfus yönünden zengin olan ülkemiz, gelişmiş ülkelerle rekabette bu gücü iyi kullanmalıdır.

21. yüzyılda, başarılı bir mesleki eğitim, sadece mesleki bilgi ve beceriler konusunda değil, 2006 Avrupa Komisyonu kararında belirtildiği gibi, çağın gereği olan teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilme, başta ana dilde olmak üzere bir de yabancı dille iletişimde yetkin olma, kültürel farkındalığa sahip olma, kendini tanıma ve ifade edebilme, öğrenmeyi

öğrenme gibi temel yetkinlikler yönünden de donanımlı bireyler hazırlamalıdır (MEB, 2014) Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda (2007-2013:39) mesleki eğitim sisteminin, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve beceri düzeyi yüksek insan gücünü yetiştireceği vurgulanmıştır. İşgücü piyasasının gerektirdiği özellikler; ekip halinde çalışabilme, karar verebilme ve problem çözebilme, sorumluluk alabilme gibi becerilerdir. Ayrıca 21. yüzyıl yetkinlikleri arasında bireye kazandırılması gereken en önemli öğrenme becerileri; matematik okur-yazarlığı, fen okur-yazarlığı ve okuma becerisini de kapsayan bilgi okur-yazarlığıdır (Erkut 2017:1). Fakat MYO öğrenci profiline bakıldığı zaman genel olarak, öğrencilerin bu bilgi ve becerilere sahip olmadığı görülür. Üstelik akademik açıdan da başarısız olmaları durumu vahim bir hâle getirmektedir.

YÖNTEM

Myo Öğrencilerinin Akademik Başarısızlığının Nedenleri

Akademik başarı bireyin, meslek hayatına donanımlı hazırlanmasını sağladığı ve sosyal hayata uyumunu kolaylaştırdığı için bireyler, aileler için büyük önem taşımaktadır.

Çağın gerektirdiği donanımlara sahip meslek sahiplerinin başarısı sektörleri ve dolayısıyla

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

ülke ekonomisini de etkileyen büyük bir faktördür. Bu açıdan bakıldığında, eğitimde akademik başarı, sadece birey için değil toplum için de oldukça önem taşımaktadır.

Bireylerin akademik başarısı üzerinde pek çok değişkenin etkili olduğu bilinmektedir. Konuyla ilgili araştırmalar, çoğunlukla yükseköğretim döneminde öğrencinin başarısını okul, aile ve birey kaynaklı sebeplerin etkilediği üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu çerçevede eğitim-öğretim ortamı, aile, sosyo-ekonomik durum, çevre, derse devam-devamsızlık, motivasyon vb. faktörler en önemli etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. (Nartgün ve Çakır, 2014:388; Batman ve Yiğit, 2016:229; Toklu, Baydar, Kasımoğlu, Doğramacı, 2015:1592; Rençber, 2012:197; Demirtaş 2010:211)

Bu faktörler her yaşta ve her eğitim kademesindeki öğrenciler için geçerlidir. Çalışmamızda MYO öğrencilerinin başarısızlığında temel sebepler olarak gördüğümüz etkenler aşağıda tartışılmıştır.

MYO Öğrencileri, Ortaöğretimden Gelen En Başarısız Öğrencilerdir. Bunun En Önemli Sebeplerinden Biri Ailelerdeki Mesleki Eğitim Algısıdır

Toplumumuzda mesleki eğitime olumsuz açıdan bakılmaktadır. Okulda başarılı olamayan öğrenciler, hiç olmazsa bir meslek öğrenir, düşüncesiyle ilgi ve yeteneğine bakılmaksızın meslek okullarına yönlendirilir. İlgi ve yeteneğe sahip başarılı öğrenciler ise toplumca daha “itibarlı (Hukuk, Tıp, Mühendislik gibi) ve yüksek kazançlı” olduğu düşünülen meslek alanlarına yönlendirilir. Çünkü aileler, çocuklarının istikbalini bu mesleklerde görmekte ve akademik başarıya odaklanmaktadır. Bu düşünceyle TEOG sınavında başarılı öğrenciler, Anadolu lisesi ve Fen liselerine yönlendirilirken, başarısız olanlar doğrudan meslek liselerine gönderilmektedir.

LYS’de başarı kaydedebilen Mesleki ve teknik lise öğrencileri, üniversitelerde bölüm tercih ederken aynı başarıyı gösteremeyen ve sınavsız geçiş hakkını kullanarak akademik anlamda yetersiz olduğu ve belki de hiç ilgi ve yeteneği olmadığı hâlde binlerce genç, MYO kapılarında yığılmaktadır.

MYO Öğrencileri Temel Matematik, Fen Alanlarında ve Hatta Anadili ve Okuma Becerisinde Yeterli Alt Yapıya Sahip Değildir

Günümüzde tüm dünyada eğitim ve öğretim kurumlarında gençlere kazandırılması önemsenen temel üç beceri: matematik okuryazarlığı, fen okuryazarlığı ve okuma becerisidir. Dünyada 70 ülkeyi kapsayan PISA uygulaması eğitim sistemimizin, uluslararası alanda, bu becerilerinin değerlendirilmesidir. Açılımı “Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” olan PISA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemler hâlinde, 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendiren bir araştırmadır. (www.pisa.gov.tr) 2000 yılından beri her üç yılda bir yapılan uygulamaya ülkemiz 2003 yılından beri katılmaktadır. PISA 2015 Ulusal Ön Raporu’na göre Türkiye’nin 70 ülke sıralamasında; Fen okuryazarlığında 54., okuma becerilerinde 50. ve Matematik okuryazarlığında da 50. sıradadır. Ülkemizin ilk yıldan bugüne kadar aldığı sonuçlar, ortaöğretim kademesindeki öğrencilerimizin, matematik, fen ve hatta anadilinde okuma becerisinde yetersiz olduğu gerçeğini göstermiştir. Bu sonuçlar, aynı zamanda, küreselleşme yarışında, gelişmiş ülkelerle rekabet etmek isteyen ülkemiz için, giderilmesi gereken eksikliklerin ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi açısından da bir fırsattır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları da bu konuda köklü bir değişikliğe ihtiyaç duyan kurumlardır. Bu kurumlarda meslek eğitimi ön planda tutulduğu için Matematik, Fen Bilimleri gibi temel dersler pek önemsenmemiş ve sınıf geçme sisteminin işlevsel olmayışı nedeniyle, bir şekilde liseden mezun olan öğrenciler

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

yükseköğretim kurumu statüsündeki MYO'lara yönelmişlerdir.

Ülkemizde, mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri staj sırasında daha çok el becerisi kazanmaktadırlar. İş yerlerinde çoğu zaman bir eğitici bile olmadan usta çırak ilişkisi içinde, el becerilerini geliştirmiş, mesleğin ihtiyacı olan temel bilgi ve teorilere sahip olmadan mezun olmuşlardır. Oysa MYO'lar usta, çırak değil, tekniker yetiştirmektedir. Teknikerler mesleklerine ilişkin her türlü teknik bilgi ve donanıma sahip olmalıdır.

Fakat ortaöğretimden böyle bir eğitim ve bilinçle gelmemiş olan öğrenciler, bunu gereksiz görmekte ve reddetmektedirler. Erkut'un (2017:1) birçok lise öğrencisinde gördüğü "bilgiye ve öğrenmeye değer verme eksikliği" bu açıdan çok yerinde ama üzücü bir saptamadır. Öğrencilerin matematik, fen ve hatta okuma alanlarında hemen hiç bilgileri olmaması, mesleki bilgileri de teorik olarak öğrenmelerini engellemektedir.

Hacettepe Meslek Yüksekokulu bünyesinde 7 farklı teknik programda bulunan öğrencilerle yapılan araştırmada, okumakta olan öğrencilerin Matematik, Teknolojinin Bilimsel ilkeleri ve Türk Dili derslerinde başarı oranlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Derslerdeki başarısızlıklarında Türk Dili dersinde zorlanmaları en büyük sorun olarak görülmüştür (Kademli ve Hastürk, 2007:432). Oysa "Nitelikli bir eğitimin can damarı nitelikli bir dil eğitimidir."(Polat 2006: 19).

Ayrıca Hacettepe 1. OSB MYO'daki öğrencilerin sınav kâğıtları incelendiğinde Matematik ve Fen bilgilerine dayalı derslerde çok başarısız oldukları; sözel sınavlarda ise çok açık ve net soruları anlayamadıkları, düşüncelerini ifade ederken cümle kurmakta bile yetersiz kaldıkları görülmüştür. Buna bağlı olarak akademisyenler, meslekleri için gerekli teknik bilgileri verirken de çıtayı düşürmek zorunda kalmakta ve bu durum MYO'larda kalitenin düşmesine neden olmaktadır.

Öğrenciler Devamsızlık Tutum ve Davranışları Sergilemektedirler.

Meslek yüksekokulları, bir örgün eğitim kurumu olarak öğrencilerinin derslerine devamlarını bir zorunluluk olarak ifade ederler. Yasal olarak üniversitelerde, ders geçmek için "devam koşulu" sağlanmalıdır (Anonim 2015). Çünkü devamsızlık, akademik başarıyı olumsuz etkileyen öncelikli nedenlerden biridir (Baxter, Royer, Hardin, Guinn, & Devlin, 2011; akt. Usta, Şimşek, Uğurlu,2014: 182-190).

Yıldız vd.'nin (2015:1349) yaptığı çalışmada başarısız dersi bulunmayan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çok nadir devamsızlık yaptığı, 9 ve üzeri başarısız dersi bulunanların ise yaklaşık % 90'ının çok sık devamsızlık yaptığı görülmektedir. Hacettepe Üniversitesi 1. OSB MYO'da da öğretim elemanları, devam yükümlülüğüne rağmen derslerde çoğunlukla % 50'nin üzerinde devamsızlık olduğunu hatta öğrencilerin sınavlarda bile devamsızlık gösterdiklerini belirtmektedirler. Bununla beraber derslere hiçbir hazırlık ve malzeme olmadan gelmeleri de apayrı bir sorun olarak dile getirmektedirler. Bu durum akademisyenlerin çabasını ve isteğini de baltalamaktadır.

Öğrenciler; konuları anlamakta zorlanmaları, başaramayacaklarına inanmaları ve ilgisizlikleri nedeniyle devamsızlığı önemsememekte ve hak olarak görmektedirler. Bu durum aynı zamanda hiçbir sorumluluk duymadıklarını da göstermektedir. Devamsızlık, kesinlikle, başarısızlığın bir nedenidir. Çünkü derse katılmayan, anlatılanları dinlemeyen ya da uygulamalara katılmayan bir öğrencinin konuları tek başına anlaması ve başarılı olması beklenemez. Fakat devamsızlığın nedenini yükseköğretimde-istisnalar dışında- öğrenciden farklı yerde görmek yanlıştır. MYO öğrencileri 18 yaşını geçmiş "yetişkin" kabul edilen bireylerdir. Yetişkin bireylerin sorumluluklarını taşıyacak kadar olgun olması ve gereğini yerine getirmesi beklenir. Maalesef hem Türk toplumunun aile yapısı hem de ilk ve ortaöğretim hayatı boyunca bu sorumluluk

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

bilincinin kazandırılmaması, öğrencilerin her hal ve şartta sınıf geçmesi ve kazanması gereken yeterliliklere sahip olmadan ortaöğretimi tamamlaması, yükseköğretimde de aynı alışkanlık ve beklentilerle devam etmelerine yol açmıştır.

Öğrenciler Öğrenme Stratejilerini Bilmemektedirler.

Öğrenme stratejilerini kullanma, akademik başarıda çok etkili bir yöntemdir. Öğrenme stratejisi, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin her birine verilen genel addır (Weinstein ve Mayer, 1986; akt. Tunçer ve Güven, 2007:2) Öğrenme stratejilerinin kullanılması, öğrencileri olgu ve kavramları ezberlemekten uzaklaştırarak, anlamlı öğrenmelerini sağlamaktadır. Bunun yanında, öğrenciler değişen dünyada hızla değişen ve yenilenen bilgilere kendileri ulaşmayı, önemli bilgileri seçmeyi, onları anlamlandırıp yorumlayarak öğrenmeyi başarabilmelidir. Öğrenmeyi öğrenme ve bilgiye ulaşabilme çağın gerektirdiği en önemli yetkinliklerdendir. Fakat Türk eğitim sisteminde -AB süreciyle beraber, son yıllarda değiştirilmeye çalışılsa da- araştırmak yerine hazır bilgiler alan, analiz-sentez yerine ezber yapan, problem çözmek yerine çoktan seçmeli sorulu sınavlara odaklanan öğrenciler yetişmektedir. Bu nedenle yükseköğretime gelen gençlerin birçoğunda öğrenme stratejilerini oluşturamamış olmaktan kaynaklanan öğrenme sorunları, akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir.

Yükseköğretimdeki bir bireyin bilgiye ulaşma, etkili ve kalıcı öğrenme becerilerine sahip olması gerekir. Bir yükseköğretim öğrencisi derse hazırlıklı gelebilmeli, not tutabilmeli, dinlediklerini ve gördüklerini anlamlandırabilmeli, bilgileri örgütleyebilmeli ve öğrenmek için araştırma yapabilmelidir. Yükseköğretimde öğretmenin, öğrenciye dikte

ettirmesi ya da not tutması için zaman tanınması, hazır bilgi sunması gibi yaklaşımlar beklenmemelidir. Oysa MYO öğrencileri ortaöğretimden gelen alışkanlıklarını ısrarla sürdürmek istemekte; hatta dikte ettirmeyen, araştırmaya sevk eden öğretim elemanlarını eleştirmektedir.

Zamanı verimli kullanabilmek, öğrenme stratejilerini uygulama açısından gözardı edilmemesi gereken bir beceridir. Zamanını amaçları doğrultusunda planlayabilmek ve programlı çalışabilmek, akademik performansı arttıran etkili bir stratejidir. Britton ve Tesser (1991)in üniv. Öğrencilerinin akademik başarıları ile zaman yönetimleri üzerine yaptığı araştırmada, zamanını iyi kullanan öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu bulunmuştur. (akt. Alay, Koçak 2003:333)

Etkili öğrenmenin en önemli gereklerinden biri, öğrencilerin öğrenmeye açık olması, ilgi ve merak duymasıdır. Öğrencinin bu ilgi ve istekle aktif olduğu dersler, ders alan ve ders veren açısından çok daha verimli geçer. Fakat MYO öğrencilerinin derslere karşı hiç ilgi duymaması, hazırlıklı olmayışı hatta konular hakkında en ufak bir bilgiye sahip olmaması dersin tek taraflı, sadece anlatıma dayalı işlenmesine neden olmaktadır. Bu durum öğrencinin derse karşı tutumunu ve motivasyonunu olumsuz etkilemekte ve başarısızlığa neden olmaktadır. Yeterli uygulama da yapılmıyorsa öğrencinin anlaması ve öğrenmesi zorlaşmaktadır.

Öğrencilerin MYO'ları Seçme Amaç ve Nedenleri, Başarma Güdüsünü Tetikleyici Değildir

"Etkili öğrenme için ilk koşul, çalışmaya büyük bir ilgi ve istekle başlamaktır." (Binbaşıoğlu 1991: 123). Bu, her yaşta birey için geçerlidir. Hedef öğrenciyi başarıya götüren en önemli motivasyon kaynağıdır. Hedefi olan insan ona ulaşmak için sorumluluk alır, çalışır, başarıya

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

odaklanır. Bayram ve Kandemir'in (2015:724) araştırmasına göre; öğrencilerin motivasyonları ile kariyer planları birbirlerini etkilemektedir. Fakat MYO'ların seçilme nedenleri, öğrencilerin geleceğe yönelik nitelikli hedeflerini göstermemektedir. Ortaöğretimde başarısız olmaları, mesleki beceri düzeylerinin değerlendirilmemesi, başka alternatiflerinin bulunmaması öğrencilerin MYO'ları tercih etmesine yol açmıştır. Geleceğe yönelik bir hedefleri bulunmadığı için de çalışmak, başarılı olmak için gereken motivasyona sahip değillerdir.

MYO'lara gelen öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler, öğrencilerin tercih sebep ve amaçlarını ortaya koymaktadır. Hacettepe 1. OSB MYO öğrencileri; okulu sadece bir diplomaya sahip olmak için, çoğunlukla da ailelerinin baskısı yüzünden tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Birçoğu kendi işini kurmayı amaçladığından ders çalışma ve başarılı olma isteği ve çabası taşımamaktadır. Amaçları sadece diplomadır. Öğrenciler, hiç çaba sarf etmeden meslek yüksekokullarına geldikleri için de aynı şekilde kolaylıkla mezun olarak istedikleri diplomaya sahip olacaklarını düşünmektedirler.

Can vd.'nin (2015:1602) araştırmasında da öğrenciler, okullarını seçme nedenlerini;

- Öğrencilik haklarını sürdürmek, özellikle askere gitme süresini uzatmak,
- Tercih sıralamasına önem vermedikleri için tesadüfen ve bilinçsizce seçim yapmak,
- Sınavsız geçiş olanaklarından yararlanmak,
- Toplum baskısından kurtulmak,
- Kendi ayakları üzerinde durmak, evden uzaklaşmak,
- Arkadaşları ile birlikte olmak,
- Okulun bulunduğu il/ilçe sınırlarında yaşamış olmak,
- Bu mesleğin kendisi için yararlı olduğunu düşünmek şeklinde açıklamaktadırlar.

Günümüzün eğitim sistemi, öğrenciye hedef oluşturmayı öğretmek yerine sadece bilgiyi doldurmak üzerine kurulmuştur. Genellikle, öğrencinin aktif değil pasif olması desteklenmektedir. Öğrencinin hedefini belirlemesi konusunda yeterince destek sağlanmamaktadır (Mersin, Eren, Öksüz 2014:641). Bunun sonucu olarak da MYO öğrencileri uğruna çaba harcayacakları bir hedef belirleyememekte, "kendini bir şekilde kurtarma" olarak ifade edilebilecek amaçları gözetmektedirler.

SONUÇ

21. yüzyılda, tüm dünyada eğitim, özellikle de mesleki eğitim, çağın ihtiyaçlarına göre oluşturulmuş yeni bilgi ve becerilerle yeniden yapılandırılmaktadır. Buna göre eğitim sisteminden beklenen, öncelikle matematik, fen okuryazarlığı, sözlü ve yazılı ifade becerilerinde uluslararası alanda yeterli seviyeye ulaşmak; öğrencilere sorumluluk alma, problem çözme ve karar verme becerisi, zamanı verimli kullanma, hedef belirleme gibi temel yetkinlikleri kazandırmaktır (MEB 2011). Bireylerin sahip olması gereken en büyük özellik ise "öğrenmeyi öğrenmek"tir. Çünkü 21. Yüzyılda yaşanan bilgi kirliliği içinde, ihtiyaç duyulan bilgiye ulaşmak, onu ayıklamak, sınırlandırmak için öğrenmeyi öğrenmek bir zorunluluk hâlini almıştır.

Normal şartlarda, yükseköğretime gelmiş bir öğrencinin bu becerileri kazanmış olması beklenmektedir. Fakat MYO öğrencilerinin ortaöğretimden bu alanlarda yetersiz geldikleri inkâr edilemez bir gerçektir. Öğrencilere bu temel becerileri kazandırmak yükseköğretimin sorumluluğu olarak görülmemektedir. Ama mevcut durumda bu değiştirilemeyeceğine göre, sorumluluk üstlenerek çözüm yolları bulmak ve öğrencilerin eksiklerini imkanlar dahilinde tamamlamak, yüksekokulların kalitesini

yükseltmek için gereklidir. Bu durumda MYO'larda uygulanabilecek, öğrencilerin başarısını arttırmak için etkili olacağına inandığımız öneriler şunlardır:

1. Bilimsel hazırlık dönemi uygulanmalıdır.

MYO öğrencileri, yukarıda anlatılan eksiklikleri nedeniyle akademik anlamda başarısızdırlar. Buna bağlı olarak da eğitimlerini iki yılda tamamlayamamaktadırlar. Akademik hazırlık dönemi uygulanarak öğrencilerin; matematik, fen bilimleri, yazılı ve sözlü ifade becerisi alanlarında eğitimleri sağlanmalıdır. Bu konulardaki yeterlilik, öğrencilerin mesleki ve teknik bilgileri anlayıp öğrenebilmeleri için zorunludur.

Hazırlık dönemine alınacak öğrenciler matematik, fen ve dil alanlarında bir seviye tespit sınavıyla belirlenmeli, sınavı geçenler doğrudan iki yıllık mesleki eğitime başlamalıdır. Seviye tespit sınavını geçmeyen öğrenciler, hazırlık dönemine tabi tutulmalı ve hazırlık sonunda yapılacak bir sınavla öğrencilerin yeterlilikleri ölçülmelidir. Bu sınavı da geçmeyenler çıraklık eğitim merkezlerine yönlendirilmelidir. Çünkü, "tekniker" olamayacak öğrenciler, boşa emek ve zaman harcamak yerine, çıraklık eğitimiyle mesleki gelişimlerine olanak sağlanmalı ve topluma kazandırılmalıdır.

2. Kendini tanıma ve hedef belirleme, zaman yönetimi ve öğrenmeyi öğrenme eğitimlerine yer verilmelidir.

Üzerinde önemle durduğumuz bu yetkinlikler, çağın ihtiyacı olan başarılı bireylerde bulunması gereken en temel becerilerdir ve öğrencilerin akademik performansını da olumlu bir şekilde etkilemektedir (Yalçın 2012; Demirtaş, Öner 2007:45; Alay, Koçak 2003:333; Haşlamam, Aşkar 2007:116). Bu nedenle hazırlık döneminde bu eğitimlere uygulamalı olarak yer verilmeli, öğrencilerin bilinçli bir şekilde eğitimlerine devam etmeleri sağlanmalıdır.

Hazırlığı atlayan öğrencilerin de kendini tanıma ve hedef belirleme, zaman yönetimi ve öğrenmeyi öğrenme eğitimlerine katılmasını sağlayacak program hazırlanmalıdır. Eğitimler, öğrencilerin de aktif olduğu; tartışmalara, grup çalışmalarına yer verecek nitelikte olmalıdır. Bu eğitimlerde öğrenciler bilgiye nasıl ulaşacakları ve araştırma teknikleri konusunda eğitilmeli, elde ettikleri bilgileri analiz ve sentez yoluyla değerlendirmeyi uygulamalarla öğrenmelidir.

Öğrencilerin motivasyonunu da olumlu etkileyeceğine inandığımız bu eğitimler, başarılarını da arttırmaya büyük katkı sağlayacaktır.

3. Ailelerdeki ve toplumdaki mesleki eğitim algısı değiştirilmelidir.

Medya yoluyla kamu spotları hazırlanmalı ve mesleki eğitimin ülkemiz için önemi topluma açıklanmalıdır.

Ortaöğretim kurumlarında, meslek rehberliği daha etkin hâle getirilmeli, mesleki eğitim konusunda öğrencilere ve ailelere daha doğru yönlendirme yapılmalıdır.

4. MYO'larda sosyal ve kültürel etkinliklere yer verilmelidir.

Üniversitelerde bulunan çeşitli öğrenci kulüpleri, öğrencileri sosyal ve kültürel açıdan besleyen önemli etkinliklerdir. Spor dallarıyla ilgilenmek, halk oyunları ile uğraşmak gibi etkinlikler, disiplinli çalışma becerisini kazandırmakta ve öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Tiyatro oyunlarında görev almak ya da çeşitli sunumlarda yer almak bireylerde öncelikle anadilini daha iyi kullanmayı sözlü ifade becerisini arttırdığı için başarılarını da arttırmaktadır. Bu etkinlikler aynı zamanda okula devamsızlık sorununun da önüne geçmektedir. Çoğunlukla üniversite kampüsü dışında bulunan MYO'larda bu etkinlikler için uygun ortamlar oluşturulmalı ve öğrencilerin katılımına fırsat tanınmalıdır. MYO binalarında mutlaka bir spor sahası bulunmalı, mevcut konferans salonları oyun sahnesi olarak da

a Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ilkeray@hacettepe.edu.tr

b Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1.OSB Meslek Yüksekokulu, ertanh@hacettepe.edu.tr

kullanılacak biçimde düzenlenmelidir. Mutlaka bir kütüphane oluşturularak öğrencilere kaynak araştırması yapma imkanı sağlanmalı, kitap okumak özendirilmelidir.

Bununla beraber öğretim elemanları ve öğrencilerin seminer, sempozyum, yurtdışı değişim programları gibi ders dışı etkinliklere yönlendirilmesi, sadece ders için okula geldiğini düşünen öğrencilerin motivasyonunu yükseltmek adına önemlidir.

Sunduğumuz bu öneriler, meslek yüksekokullarına amaçsızca gelen öğrencilerin motivasyonunu ve başarısını yükseltecek, aynı zamanda MYO'ları çok daha cazip saygın bir duruma getirecektir. Hayata geçirilmesi zor olmayan bu uygulamalar, MYO'ların 21. yüzyılın gerektirdiği, donanımlı bireyleri ülkeye kazandırmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Alay, S. ve Koçak, S. (Yaz 2003). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Teori ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35, 326-335.

Aydın, C. B., Erkal, S. ve Can, O. (Mayıs 2015). Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 4. *UMYOS, Yalova, 1597-1607*.

Batman, D. ve Yiğit, N. (Ocak 2016). Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörleri Belirleme Ölçeği: Geliştirilmesi, Güvenirliği ve Geçerliliği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (1), 217-232.

Bayram, H. B. ve Kandemir, A. Ş. (Mayıs 2015). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Motivasyonları ve Kariyer Planlamaları Üzerine Bir Araştırma. 4. *UMYOS, Yalova, 1, 717-724*.

Binbaşıoğlu, C. (1991). *Öğrenme Psikolojisi*, Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi

Demirtaş, H. ve Öner, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitimde Politika Analizleri ve Startejik Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 34-47.

Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013
<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/1/plan9.pdf> adresinden 13 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

Erkut, E. (2017). 21. YY yetkinlikleri Sorun. <http://erhanerkut.com/21-yy-yetkinlikleri/21-yuzyil-y-etkinlikleri-sorun/> adresinden 13 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Ön Lisans, Lisans Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği. Resmi Gazete, 10 Ağustos 2015 Pazartesi, sayı 29441.
Haşlaman, T. ve Aşkar, P. (2007), Programlama Dersi ile İlgili Özdüzenleyici Öğrenme Stratejileri ve Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32, 110-122.

Kademli, M. ve Hastürk, E.Y. (2007), Meslek Yüksekokulu Bünyesindeki Teknik Programların Temel Derslerdeki Başarı Oranları ile Mezuniyet Oranlarının Korelasyonu: Hacettepe Meslek Yüksekokulu Örneği. 4. *UMYOS, Bergama, 429-432*.

MEB, *Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018*. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_08/13021358_mte_strateji_belgesi_eylem_plani_20142018.pdf adresinden 13 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

Mersin S., Eren, B. ve Öksüz, E. (2014). Eğitimde Hedef Geliştirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (29), 640-644.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) (2011). MEB 21. Yüzyıl Öğrenci Profili, Ankara.

Nartgün, Ş. ve Çakır, M. (Ağustos 2014). Lise Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Akademik Güdülenme ve Akademik Erteleme Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 379-391.

PISA, www.pisa.gov.tr_ adresinden 16 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

Polat, T. (Kış 2006). Okur Odaklı Bir Yaklaşımla Yazın Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 34(169), 18-24.

Toklu, A.T., Baydar, H.E., Kasımoğlu B.S. ve Doğramacı, B. (Mayıs 2015). Meslek Yüksekokullarında Öğrencilerin Akademik

Başarısını Engellleyen Nedenler Üzerine Bir Araştırma, 4. *UMYOS, Yalova*, 1587-1596.

Tunçer, B. K. ve Güven, B. (Aralık 2007). Öğrenme Stratejileri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları, Hatırda Tutma Düzeyleri ve Derse İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. IV(II), 1-20.

Usta, H. G., Şimşek, A. S. ve Uğurlu, C. T. (2014). Üniversite Öğrencilerinde Devamsızlık Davranışları: Nedenler ve Tutum Düzeyleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3), 182-190. Yalçın, A. (2012-2013). Kişisel Gelişim Seminerleri, TÜBİKAM, Ankara.

Yıldız A., Sönmez T. C. ve Ciloşoğlu M. (Mayıs 2015). Meslek Yüksekokullarında